

Закарпатський угорський інститут ім. Ференца Ракоці II

Ступінь вищої освіти	магістр	Форма навчання	денна/заочна	Навчальний рік/семестр	2020/2021 I/1 семестр
-----------------------------	----------------	-----------------------	---------------------	-------------------------------	------------------------------

Силабус

Назва навчальної дисципліни	Професійна компетентність вчителя початкової школи
Кафедра	Кафедра педагогіки та психології
Освітня програма	013 Початкова освіта
Тип дисципліни, кількість кредитів та годин (лекції/практичні/семінарські/лабораторні заняття/самостійна робота)	<p>Тип дисципліни (<u>обов'язкова</u> чи <u>вибіркова</u>):</p> <p>Кількість кредитів: 3 Лекції: 20 Практичні (семінарські) заняття: 10 Самостійна робота: 60</p> <p>Вид контролю: залік</p>
Викладач(і) відповідальний(і) за викладання навчальної дисципліни (імена, прізвища, наукові ступені і звання, адреса електронної пошти викладача/ів)	<p>Кучай Тетяна Петрівна доктор педагогічних наук, професор кафедри педагогіки та психології</p> <p>e-mail: tetyanna@ukr.net</p>
Пререквізити навчальної дисципліни	Вступ до спеціальності, Нові інформаційні технології навчання та викладання, Теорія та методика навчання у початкових класах
Анотація дисципліни, мета, завдання та очікувані програмні результати навчальної дисципліни, загальні та фахові компетентності, основна тематика дисципліни	<p>Розглянуто професійну компетентність учителя початкової школи як обов'язкову умову успішності його професійної діяльності. Виокремлено ключові компетенції вчителя початкової школи, професійно-кваліфікаційні та особистісні вимоги до вчителя початкової школи на засадах компетентнісного підходу. З'ясовано умови формування професійної компетентності вчителя початкової школи, шляхи формування та удосконалення професійної компетентності вчителя початкової школи в умовах особистісно зорієнтованого навчання.</p> <p>Мета – формування та удосконалення професійних компетентностей учителя початкової школи для здійснення постійного професійно-особистісного розвитку, самовдосконалення і самореалізації в умовах особистісно</p>

зорієнтованого навчання; поглибити, розширити, інтегрувати знання з фахових педагогічних дисциплін; практично опанувати різними формами організації навчального і виховного процесів у початковій школі.

Завдання дисципліни: систематизація знань щодо: нової ролі, функцій та установок учителя початкової школи та учня початкових класів в умовах нової початкової школи; сутності понять: «компетентність учителя початкової школи», «компетентний учитель початкової школи»; педагогічної майстерності вчителя як найвищого рівня навчання і виховання; шляхів формування та удосконалення професійної компетентності вчителя початкової школи, динаміки його професійного розвитку; структури і рівнів професійної компетентності вчителя початкової школи.

Компетентності

Інтегральна компетентність. Здатність компетентно розв'язувати різноаспектні комплексні задачі і проблеми психолого-педагогічного характеру в галузі початкової освіти, керуючись принципами толерантної комунікації, культурної і міжкультурної взаємодії, творчої, креативної й інноваційної професійної діяльності у виробничих ситуаціях, що характеризуються невизначеністю умов і вимог.

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо.

ЗК2. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

ЗК3. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК4. Навички застосування інформаційних і комунікаційних технологій.

ЗК5. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК9. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.

ЗК10. Здатність до міжособистісної взаємодії.

Здатність працювати в команді.

ЗК11. Здатність відповідально приймати рішення з урахуванням соціальних і етичних цінностей та правових норм.

ЗК13. Здатність спілкуватися державною мовою.

ЗК14. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня.

ЗК15. Здатність працювати самостійно й автономно, виявляючи ініціативу та підприємливість.

ЗК16. Здатність до оволодіння сучасними знаннями для самовдосконалення й розвитку загальної та професійної культури.

Фахові компетентності

ФК-1. Здатність усвідомлювати концептуальні засади, цілі, завдання, принципи функціонування системи освіти, усвідомлювати та поцінювати взаємозалежність людей і

систем у глобальному світі.

ФК-2. Здатність застосовувати вітчизняний і зарубіжний досвід у справі шкільництва; аналізувати, порівнювати та узагальнювати педагогічну діяльність педагога; здатність професійної самоосвіти, особистісного зростання, удосконалення подальшого педагогічного розвитку.

ФК-6. Здатність здійснювати партнерську взаємодію з учасниками освітнього процесу (наставництво, супервізія, інтервізія тощо).

ФК-11. Здатність провадити адміністративно-управлінську діяльність; здатність провадити управлінську діяльність на засадах нормативно-організаційного, фінансово-господарського, правового механізмів діяльності початкової школи; здатність організовувати внутрішньо-професійну й міжпрофесійну взаємодію вчителів початкової школи; здатність виявляти та створювати умови, що сприяють підвищенню мотивації вчителів до ефективної педагогічної діяльності; здатність використовувати індивідуальні та групові методи ухвалення рішень в управлінні початковою школою, забезпечувати якість управління всіх сфер діяльності закладу освіти.

ФК-17. Здатність вдосконалювати і розвивати свій інтелектуальний та загальнокультурний рівень, домагатися морального і фізичного вдосконалення своєї особистості, володіння культурою спілкування рідною, державною та однією з іноземних мов.

ФК-18. Здатність розробляти та реалізовувати стратегії, тактики й техніки взаємодії з людьми, що засновані на конкретних критеріях для оцінювання навчальних досягнень, організовувати спільну діяльність для досягнення суспільно значущих цілей, орієнтованих на прогрес.

Програмні результати навчання

ПРН-1. Володіти законодавчою базою щодо завдань, цілей, принципів, засад функціонування початкової освіти в Україні. Називати міжнародні та законодавчі акти України в галузі охорони дитинства про захист прав дітей та забезпечення їх повноцінного розвитку.

ПРН-2. Знати нормативно-правові документи, що регламентують діяльність закладу загальної середньої освіти; напрями діяльності (адміністративна, методична, контролююча, проектна, освітня, виховна, фінансово-господарська тощо) вчителя початкової школи, функціональні обов'язки; права і обов'язки суб'єктів освітнього процесу; обсяг і функції роботи вчителя початкової школи; принципи адміністрування та управління; умови і передумови функціонування закладу загальної середньої освіти.

ПРН-3. Знати сучасні концепції, завдання, зміст, методи,

організаційні форми і засоби початкової освіти; особливості та інструментарій психолого-педагогічного супроводу освітнього процесу; методи діагностики та корекції психофізичного розвитку дітей молодшого шкільного віку; види і зміст контролю за його перебігом.

ПРН-4. Знати традиційні та інноваційні технології організації і проведення методичної роботи в закладі загальної середньої освіти за напрямками, обумовленими посадовими обов'язками вчителя початкової школи та практичного психолога.

ПРН-7. Володіти уміннями і навичками забезпечення організації освітнього процесу в навчальному закладі загальної середньої освіти з урахуванням принципів початкової освіти, зокрема дитиноцентризму, здоров'язбереження, інклюзії, розвивального навчання, особистісно-орієнтованого підходу, суб'єкт-суб'єктної взаємодії, компетентнісного підходу в умовах двомовного середовища.

ПРН-8. Демонструвати уміння і навички роботи вчителя початкової школи: надавати методичну допомогу вчителям за всіма напрямками програм навчання і виховання молодших школярів, готувати й проводити різні форми методичної роботи з підвищення кваліфікації: семінари, практикуми, тренінги, консультації та інші заходи методичного спрямування. Організовувати роботу методичного об'єднання, методичної ради загальноосвітнього навчального закладу.

ПРН-9. Уміти визначити напрям своєї діяльності, її конкретні цілі і завдання на кожному етапі освітнього процесу і передбачати кінцевий результат; володіти методами визначення ефективності заходів, спрямованих на підвищення якості навчально-виховної роботи; уміти проектувати власну педагогічну систему у професійній діяльності.

ПРН-12. Уміти розробляти документацію щодо навчання, виховання та методичної, організаційної роботи вчителя початкової школи, інспектора, практичного психолога; уміти аналізувати, узагальнювати і поширювати передовий педагогічний досвід.

ПРН-17. Наявність умінь для розв'язання практичних проблем виробництва, профосвіти, соціально-професійного самовизначення, самореалізації.

ПРН-18. Здійснювати комунікацію, орієнтуючись на стилі мовленнєвого спілкування в процесі вирішення професійно - педагогічних та -психологічних задач.

ПРН-19. Прогнозувати, проектувати та коригувати педагогічну комунікацію з іншими суб'єктами освітньо-виховного процесу на засадах етики професійного спілкування, застосовуючи правила мовленнєвого етикету.

ПРН-21. Аналізувати соціально та особистісно значущі світоглядні проблеми, приймати рішення на основі

	<p>сформованих ціннісних орієнтацій.</p> <p>ПРН-22. Оцінювати власну діяльність з позицій культурно-історичної, екологічної, духовної, морально-естетичної, педагогічної цінності.</p> <p>ПРН-23. Готовність до систематичного підвищення своєї професійно-педагогічної майстерності; уміти усвідомлювати рівень власної діяльності, своїх здібностей, бачити причини недоліків у своїй роботі, в собі; володіти навичками самоудосконалення, уміти використовувати механізм самооцінки власних досягнень .</p> <p style="text-align: center;">Основна тематика дисципліни</p> <p>Тема 1. Професійна компетентність учителя початкової школи як обов’язкова умова успішності його професійної діяльності</p> <p>Тема 2. Ключові компетенції вчителя початкової школи</p> <p>Тема 3. Професійно-кваліфікаційні та особистісні вимоги до вчителя початкової школи на засадах компетентнісного підходу</p> <p>Тема 4. Умови формування професійної компетентності вчителя початкової школи</p> <p>Тема 5. Шляхи формування та удосконалення професійної компетентності вчителя початкової школи в умовах особистісно зорієнтованого навчання</p>																												
<p>Критерії контролю та оцінювання результатів навчання</p>	<p>Навчальні досягнення магістрантів із дисципліни «Професійна компетентність вчителя початкової школи» оцінюються за модульно-рейтинговою системою, в основу якої покладено принцип поопераційної звітності, накопичувальної системи оцінювання рівня знань, умінь та навичок; розширення кількості підсумкових балів до 100.</p> <p style="text-align: center;">Шкала оцінювання: національна та ECTS</p> <table border="1" data-bbox="587 1350 1417 2038"> <thead> <tr> <th rowspan="2">Сума балів за всі види навчальної діяльності</th> <th rowspan="2">Оцінка ECTS</th> <th colspan="2">Оцінка за національною шкалою</th> </tr> <tr> <th>для екзамену, курсового проекту (роботи), практики</th> <th>для заліку</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td>90–100</td> <td>A</td> <td>відмінно</td> <td rowspan="5">зараховано</td> </tr> <tr> <td>82–89</td> <td>B</td> <td rowspan="2">добре</td> </tr> <tr> <td>75–81</td> <td>C</td> </tr> <tr> <td>64–74</td> <td>D</td> <td rowspan="2">задовільно</td> </tr> <tr> <td>60–63</td> <td>E</td> </tr> <tr> <td>35–59</td> <td>FX</td> <td>незадовільно з можливістю повторного складання</td> <td>не зараховано з можливістю повторного складання</td> </tr> <tr> <td>0–34</td> <td>F</td> <td>незадовільно з обов’язковим повторним</td> <td>не зараховано з обов’язковим повторним</td> </tr> </tbody> </table>	Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку	90–100	A	відмінно	зараховано	82–89	B	добре	75–81	C	64–74	D	задовільно	60–63	E	35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання	0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним	не зараховано з обов’язковим повторним
Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS			Оцінка за національною шкалою																									
		для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку																										
90–100	A	відмінно	зараховано																										
82–89	B	добре																											
75–81	C																												
64–74	D	задовільно																											
60–63	E																												
35–59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання																										
0–34	F	незадовільно з обов’язковим повторним	не зараховано з обов’язковим повторним																										

		вивченням дисципліни	вивченням дисципліни
	<p>Відповіді на семінарських заняттях (усна відповідь, відповіді на запитання викладача, презентація) – 25 балів. Самостійна робота –35 балів. Контрольна робота – 40 балів. Загалом – 100 балів.</p> <p>До заліку допускаються студенти, які відвідували лекційні та семінарські заняття, опрацювали рекомендований мінімум навчальних завдань, прозвітували про самостійну роботу, виконали запропоновані реферативні роботи, і накопили 60 балів на протязі одного семестру.</p> <p>Важливою передумовою допуску до заліку є відпрацювання пропущених лекційних занять. Контроль проводиться, як правило, шляхом письмового виконання індивідуальних завдань із подальшою перевіркою їх викладачем та оголошення оцінки.</p> <p>У процесі оцінювання навчальних досягнень магістрантів з курсу «Професійна компетентність вчителя початкової школи» застосовуються такі методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> - методи усного контролю: індивідуальне опитування, фронтальне опитування, співбесіда; - методи письмового контролю: письмове тестування, модульна контрольна робота, реферат, есе; - методи самоконтролю: самооцінка, самоаналіз. 		
<p>Інша інформація про дисципліну (технічне та програмне забезпечення дисципліни тощо)</p>	<p style="text-align: center;"><i>Політика щодо академічної доброчесності.</i></p> <p>Усі види письмових робіт перевіряються на наявність плагіату і є такими, що виконані при наявності не менше 80% оригінальності авторського тексту. Списування під час виконання письмових контрольних видів робіт заборонено. Користуватися мобільними пристроями під час проведення різних видів контролю успішності, дозволяється лише з дозволу викладача.</p> <p>Положення про академічну доброчесність в ЗУІ Положення про систему внутрішнього забезпечення якості освіти в ЗУІ</p> <p style="text-align: center;">Методичне забезпечення</p> <ul style="list-style-type: none"> • підручники, навчальні посібники, навчально-методичні посібники, наукові періодичні видання; • плани-конспекти лекцій, практичних занять; • індивідуальні семестрові завдання та методичні рекомендації для самостійної роботи слухачів; • мультимедійні презентації до навчальних занять; • навчальні відеофільми, відеофрагменти уроків, виховних заходів у закладах освіти. 		
<p>Рекомендовані джерела (основна та</p>	<p><i>Нормативно-правова база (Закони України, Укази Президента України, Постанови Кабінету Міністрів України, листи</i></p>		

допоміжна література),
електронні
інформаційні ресурси

Міністерства освіти і науки України)

Основна література

1. Антонова О. Є. Європейський вимір компетентнісного підходу та його концептуальні засади / О. Є Антонова, Л. П. Маслак // Професійна педагогічна освіта : компетентнісний підхід : монографія. – Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І. Франка, 2019. – С. 81-109.
2. Бекирова А.Р. Профессиональная субъектность будущих учителей начальных клас сов: понятие, субъектогенез и диагностика: учебное пособие./ А.Р. Бекирова. – Киев: Феникс, 2020. – 172 с.
3. Бекірова А. Р. Методологія та методика формування професійної суб'єктності майбутніх учителів початкових класів: монографія.- Житомир : Вид О.О. Євенок, 2019 – 412с.
4. Бех І. Д. Теоретико-прикладний сенс компетентнісного підходу в педагогіці / І. Д. Бех // Педагогіка і психологія. – 2009. – №3. – С.26-31.
5. Бібік Н. М. Компетенції і компетентність у результатах початкової освіти / Н. М. Бібік // Сучасна початкова освіта : вектори розвитку [спеціальний випуск, присвячений 80-річчю університету] : зб. наук. праць. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – С.20-29.
6. Біда О.А., Кучай Т.П., Кучай О.В., Бідюк Н.М. Теоретичні і методичні засади підготовки майбутніх учителів початкових класів у закладах вищої освіти Японії та країн Європейського Союзу (на прикладі Польщі): монографія – Черкаси : видавець ФОП Кришталь А. С., 2021. – 293 с.
7. Височан Л. М. Природничо-наукова підготовка майбутніх учителів початкової школи: теоретичні і методичні засади: монографія / Л. М.Височан. – Івано-Франківськ: НАІР, 2020.- 380с.
8. Гончарук О.В. Підготовка майбутніх учителів початкових класів до організації дозвілєвої діяльності молодших школярів: теорія і практика / О.В.Гончарук. – Луцьк: Вежа-Друк, 2020. – 396с.
9. Гречаник Н.І. Культурологічна компетентність майбутніх учителів початкової школи: система формування: монографія за редакцією А.І. Кузьмінського / Н.І.Гречаник. - Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 524с.
10. Замрозович-Шадріна С.Р. Підготовка майбутніх педагогів до формування культури здоров'я дітей у НВК «Школа-садок»: теорія і практика. Луцьк: ФОП Гадяк Жанна Володимирівна, друкарня «Волиньполіграф», 2020. – 316с.
11. Коваль В. О. Теоретичні і методичні засади формування професійної компетентності майбутніх вчителів-філологів : монографія / В. О. Коваль. – Умань : ФОП Жовтий, 2020. – 455 с.
12. Коваль Л. В. Професійна підготовка майбутніх учителів початкової школи: технологічна складова : монографія

/ Л. В. Коваль. Доповнена і перевидана. – Київ : Знання, 2019. – 398с.

13. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українські перспективи / Бібліотека з освітньої політики [за заг. ред. О. В. Овчарук] . – К. : «К.І.С.», 2014. – 112с.

14. Попадич О.О. Підготовка майбутніх учителів до формування правової компетентності учнів початкової школи : теорія та практика : монографія. Хмельницький : «Термінова типографія», 2021. – 338с.

15. Савченко О. Я. Дидактика початкової освіти : підручник / О. Я. Савченко. – К. : Грамота, 2012. – 504 с.

16. Тюльпа Т.М. Соціальна компетентність майбутніх фахівців соціономічних спеціальностей: теорія і практика : монографія / Т.М.Тюльпа; за редакцією А.І. Кузьмінського.- Черкаси : видавець Чабаненко Ю.А., 2020. – 443с.

17. Якименко С.І. Забезпечення наступності та безперервності освітнього процесу в закладах дошкільної освіти та початковій школі: методичний посібник / С.І.Якименко. Вінниця : ТОВ «Друк», 2021. –490 с.

18. Якименко С.І. Формування основ світосприйняття у дітей 5-8 років: теорія і практика. Монографія / Якименко С.І. Вінниця: Вид-во ФОП Кушнір Ю.В., 2020. –296с.

Допоміжна література

1. Енциклопедія освіти / Акад. пед. Наук України ; головн. ред. В. Г. Кремень. – К. : Юрінком Інтер, 2008. – С. 408-410.

2. Зварич І. Критерії оцінювання педагогічної компетентності викладачів у США та застосування методу відеозапису / І. Зварич // Вища школа. – 2013. – № 7. – С. 56-64.

3. Кічук Н. В. Професійна підготовка вчителя сучасної початкової школи в параметрах компетентнісного підходу / Н. В. Кічук // Сучасна початкова освіта : вектори розвитку [спеціальний випуск, присвячений 80-річчю університету] : зб. наук. праць. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – С.93-98.

4. Кудикіна Н. В. Формування професійної компетентності майбутнього вчителя початкової школи / Н. В. Кудикіна // Сучасна початкова освіта : вектори розвитку [спеціальний випуск, присвячений 80-річчю університету] : зб. наук. праць. – Бердянськ : БДПУ, 2012. – С129-128.

5. Передерій О. Розвиток професійної компетентності вчителя Вальдорфської школи / О. Передерій // Вища школа. – 2013. – № 7. – С. 105-110.

6. Bárdossy Ildikó – Dudás Margit: *Pedagógiai nézetek*. PTE, Pécs, 2011. http://janus.ttk.pte.hu/tamop/tananyagok/ped_nezetek/pedagogiai_nezetek.pdf

7. Gaál Gabriella – Jászi Éva: *Pedagógus-mesterség*. Líceum Kiadó, Eger, 2015. <https://docplayer.hu/5310590-Pedagógus-mesterseg-gaal-gabriella-jaszi-eva.html>

8. Falus Iván: *Pedagógiai mesterség – pedagógiai tudás*. Iskolakultúra 2001/2. 21-28. epa.oszk.hu/00000/00011/00046/pdf

9. KNAUSZ Imre: *A tanítás mestersége.*

<http://mek.oszk.hu/01800/01817/01817.htm>

10. Lévai Dóra: A pedagógus kompetenciái az online tanulási környezetben zajló tanulási-tanítási folyamat során, ELTE, Budapest, 2014.

https://www.eltereader.hu/media/2015/05/Levai_D_A-_pedagogus_kompetenciai.pdf

Інформаційні ресурси

1. Свіренко Ж.С. Гуманітаризація вищої освіти як соціально-педагогічна проблема. Педагогіка №1'2020. /3. 06. 2008/ © 2003-2007 Бердянський державний педагогічний університет, 71100, Україна, Запорізька обл., м.Бердянськ, вул.Шмідта, 4.

Http://www.bdpu.org/scientific_published/pedagogics_1_2004

2. Фіцула М.М. Педагогіка. Інтернет-магазин «bookstore.net.ua» /2021/

<http://bookstore.net.ua/moreinfo.php?Bookid=9>

3. Наукові дослідження — шлях до розв'язання проблем педагогіки. Ua.textreferat. /2020/ <http://ua.textreferat.com/referat-12845.html>

8. Наукові дослідження. Learn.dlab.kiev. /2021/ Міжнародний науково-навчальний центр інформаційних технологій та систем НАН та МОН України. <Http://learn.dlab.kiev.ua/?L=ua&p=ractivities>